

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10CoCsp/14/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8821200124
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8821200124.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Jany Jančíkovej, sudkyne spravodajkyne v spore žalobcu: PROFÍ CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Peter Kováč, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 36 857 033, proti žalovanej: A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX B. XXX, o zaplatenie 7.171,90 eur s prísl., o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 8Csp/2/2021 - 120 zo dňa 24.11.2022 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok súdu prvej inštancie okrem výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v rozsahu zrušenia v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 8Csp/2/2021 - 120 zo dňa 24.11.2022 v I. výroku uložil žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 7.171,90 eur spolu so zmluvnou pokutou vo výške 0,1 % denne zo sumy 7.171,90 eur od 20.03.2017 do zaplatenia tak, že odo dňa nasledujúceho po dni v ktorom súčet zmluvných pokút dosiahne čiastku 9.696,96 eur je žalovaná povinná uhradiť žalobcovi úrok z omeškania zo sumy 7.171,90 eur vo výške 9 % ročne až do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, v II. výroku žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a v III. výroku priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav:

- na základe žiadosti žalovanej o úver zo dňa 20.05.2016 žalobca ako veriteľ a žalovaná ako dlžník uzavreli dňa 23.05.2016 Zmluvu o úvere č. 233621 - 74390, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru žalovanej na účely výkonu jej podnikateľskej činnosti vo výške 3.200,- eur, pričom podľa zmluvy žalovaná pri jej uzatváraní a plnení vystupuje ako podnikateľský subjekt a poskytnutý úver využije na účel vyplývajúci / súvisiaci s výkonom podnikateľskej činnosti - prevádzkové náklady: na opravu auta.
- žalovaná sa zaviazala splatiť žalobcovi úver a úroky za úver v 48 mesačných splátkach vo výške 102,02 eur podľa splátkového kalendára
- za poskytnutie úveru sa žalovaná zaviazala zaplatiť žalobcovi zmluvnú odmenu, ktorá predstavovala úroky za poskytnutie úveru, a to vo výške 135,35 eur mesačne, ktorú odmenu bola povinná uhrádzať spolu so splátkou úveru ku dňu jej splatnosti podľa splátkového kalendára.
- podľa článku 10, bod 10.1, 10.2 a 10.3 Zmluvy v prípade omeškania Dlžníka s úhradou splátky, je Veriteľ oprávnený požadovať úhradu zmluvnej pokuty vo výške 0,1% denne z dlžnej sumy a za každý deň omeškania. Ak sa stanú podľa odseku 10.4. písm. b) tejto Zmluvy okamžite splatnými všetky záväzky Dlžníka podľa tejto Zmluvy, je Dlžník povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 0,1% denne z dlžnej sumy a za každý deň omeškania. Ak sankcie za omeškanie podľa odseku 10.1. a odseku 10.2. tejto Zmluvy dosiahnu sumu rovnajúcu sa sume všetkých splátok podľa splátkového kalendára platného v

deň uzavretia tejto Zmluvy, od nasledujúceho dňa je Dlžník povinný platiť Veriteľovi úrok z omeškania podľa nariadenia vlády č. 21/2013 Z.z.

- podľa článku 10 bodu 10.4. Zmluvy v prípade, že Dlžník neuhradí ktorúkoľvek splátku podľa aktuálneho splátkového kalendára do 75 kalendárnych dní od dňa jej splatnosti a/alebo v prípade, že Dlžník je v omeškani s úhradou iného peňažného záväzku podľa tejto Zmluvy a/alebo v prípade, že poruší niektoré ustanovenia tejto Zmluvy, najmä ustanovenia odseku 15.1. tejto Zmluvy (okrem 15.1. písm. a) a/alebo v prípade, že ktorékoľvek z prehlásení Dlžníka uvedené v tejto Zmluve či v Žiadosti o poskytnutie úveru je alebo sa stane nepravdivé (a) je Veriteľ oprávnený odstúpiť od Zmluvy, (b) je Veriteľ oprávnený požadovať úhradu všetkých splátok a záväzkov, ktoré sa podľa zmluvy majú stať splatnými v budúcnosti, a to ku dňu uvedenému v oznámení podľa tohto ustanovenia, (c) je Veriteľ oprávnený jednostranne okamžite vypovedať túto Zmluvu na základe písomného oznámenia doručeného Dlžníkovi. Okamžitou výpoveďou sa zmluvný vzťah končí ku dňu doručenia písomného oznámenia Dlžníkovi.

- žalovaná uhradila splátky v celkovej výške 2.525,06 eur.

- žalobca listom „Oznámenie o okamžitej splatnosti“ zo dňa 07.03.2017 oznámil žalovanej, že je v omeškani s úhradou záväzkov/splátok č. 3,4,5,6,7,8,9, a preto dňom 19.03.2017 sa stávajú splatné všetky splátky a záväzky zo zmluvy, ktorých aktuálna celková výška je v sume 1.414,14 eur a zároveň ju upozornil, že v prípade omeškania s úhradou zosplatených záväzkov o viac ako 7 dní po uvedenom dátume, bude oprávnený požadovať úhradu aj ďalších sankcií v zmysle uzavretej zmluvy a zároveň pristúpi k uplatneniu nárokov v súdnom konaní, prípadne v rozhodcovskom konaní.

- pokusom o zmier pred začatím súdneho pojednávania zo dňa 13.04.2017 právny zástupca žalobcu vyzval žalovanú, aby do siedmich dní od doručenia tejto výzvy uhradila celkovú dlžnú sumu vo výške 9.944,93 eur na účet žalobcu, pričom doručovanie pokusu o zmier žalovanej súd nemal preukázané.

3. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. § 261 ods. 1, § 261 ods. 6 písm. d), § 497, § 499, § 502 ods. 1, ods. 2, § 503 ods. 2, § 506, § 391 ods. 1, § 392 ods. 1, ods. 2, § 394 § 369 ods. 1, ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka platného a účinného v rozhodnom období (ďalej len „Obchodný zákonník“), ust. § 1 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z. (ďalej len nariadenia) a ust. § 544 ods. 1, ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka.

4. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobca a žalovaná ako fyzická osoba podnikateľ uzavreli dňa 23.05.2016 zmluvu o úvere, pričom žalovaná vo svojom vyjadrení potvrdila, že v čase uzatvárania úverovej zmluvy vykonávala živnosť a úver čerpala na účel opravy auta a v konaní nerozporovala, že ako dlžníčka uzatvorila zmluvu v postavení podnikateľa, preto súd prvej inštancie posúdil vzťah medzi stranami sporu ako obchodnoprávny záväzkový vzťah, na ktorý sa aplikujú ustanovenia Obchodného zákonníka, t. j. s vylúčením príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, ako aj zákona o spotrebiteľských úveroch. Hoci žalovaná namietala neplatnosť zmluvy, výšku úrokov z úveru, ktoré považuje za úžernícke a zároveň vzniesla aj námietku premlčania, súd prvej inštancie aplikoval komplexnú právnu úpravu obsiahnutú v Obchodnom zákonníku. Keďže žalovaná bližšie nezdôvodnila, prečo považuje predmetnú úverovú zmluvu za neplatnú, pričom uviedla len vo všeobecnosti, že zmluvy žalobcu sú v rozpore so zákonom, súd prvej inštancie poukázal, že podľa právnej úpravy zmluvy o úvere v Obchodnom zákonníku predložená zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu spĺňa všetky podstatné náležitosti, preto ju považuje za platne uzatvorenú.

5. Ďalej súd prvej inštancie so zdôraznením použitia ustanovení Obchodného zákonníka vyhodnotil námietku premlčania vznesenú žalovanou ako nedôvodnú, k čomu poukázal, že žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť pohľadávky z úverovej zmluvy ku dňu 19.03.2017, čím sa stal záväzok žalovanej splatný v celom rozsahu, a teda premlčacia doba v danom prípade začala plynúť dňom 20.03.2017 a uplynula dňa 20.03.2021. Žalobca si uplatnil svoje právo na plnenie žalobou doručenou súdu prvej inštancie včas dňa 13.01.2021 v rámci premlčacej doby.

6. K ďalšej námietke žalovanej k výške úrokom súd prvej inštancie uviedol, že v obchodnoprávných vzťahoch má prednosť dohoda zmluvných strán, teda dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky za poskytnutie úveru v dojednanej výške, a keďže ide o obchodnoprávny vzťah súd prvej inštancie dojednaný úrok z úveru nepovažoval za neprimeraný. Súd prvej inštancie považoval nárok žalobcu za dôvodný vo výške 7.171,90 eur, a taktiež za dôvodný považoval aj nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 0,1 % denne z dlžnej sumy za každý deň omeškania.

7. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 CSP podľa zásady úspechu strán sporu, preto konštatujúc úspech žalobcu priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100,00%.

8. V zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalovaná, keďže s rozhodnutím súdu nesúhlasí. V odvolaní žalovaná uviedla, že zmluva bola uzavretá dňa 23.5.2016, pričom doposiaľ zaplatila 2.525,06 eur, pričom si požičala 3.200,- eur, čiže úroky sú viac ako 100%. Ďalej žalovaná namietala, že súd prvej inštancie jej nepriznal právo premlčanej pohľadávky, keďže uplynula doba viac ako 3 rokov od poslednej splátky podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka, preto sa žalovaná domnieva, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Žalovaná priznala, že je živnostníčkou, ale je len obyčajná opatrovatelka, ktorá si zarába sama pre seba. Opätovne žiada súd o posúdenie platnosti zmluvy, keďže v minulosti si dala posúdiť inú zmluvu, pričom odpoveď z ministerstva bola taká, že zmluva je pre protizákonné úroky neplatná.

9. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, podľa ktorého sa konajúci súd vyporiadal so všetkými skutočnosťami dôležitými pre rozhodnutie, a to preskúmateľným spôsobom, čo platí aj pre posúdenie námietky premlčania a ostatných tvrdení v podanom odvolaní. Napádaný rozsudok považuje žalobca za vecne správne rozhodnutie a závery súdu zodpovedajú vykonanému dokazovaniu. Žalobca navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok potvrdil a priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

10. Ďalšie vyjadrenia strany sporu v odvolacom konaní nepredložili.

11. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

12. So zreteľom na obsah odvolania žalovanej, v odvolacom konaní boli preskúmané len napadnuté výroky I. a III., ktorými bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobcovi sumu 7.171,90 eur s prísl. a o trovách konania, a preto výrok rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol a ako taký nadobudol právoplatnosť.

13. Žalovaná podala odvolanie z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP, keďže namieta nevykonanie navrhnutých dôkazov, nesprávne skutkové zistenie ohľadom jej postavenia živnostníčky – opatrovatelky zarábajúcej sama na seba, a tiež nesprávne právne posúdenie jej námietok čo do platnosti zmluvy, premlčania nároku a čo do výšky priznaných úrokov, pričom sa domáha aplikácie ust. § 101 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je premlčacia doba 3 roky.

14. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav; je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

15. Podľa zisteného skutkového stavu žalobca ako veriteľa a žalovaná ako dlžník uzavreli dňa 23.5.2016 zmluvu o úvere podľa ust. § 497 Obchodného zákonníka, podľa ktorej veriteľ poskytol dlžníkovi na účel výkonu jeho podnikateľskej činnosti úver (prevádzkové náklady – oprava auta) vo výške 3.200,- eur a dlžník sa zaviazal veriteľovi splatiť úver a úroky za úver vo výške 202,02 eur v 48 mesačných splátkach, pričom zmluvná odmena predstavujúca úroky bola vo výške 135,35 eur mesačne uhrádzaná spolu so splátkou úveru. V súlade so zmluvnými dojednaniami žalobca oznámil žalovanej listom zo dňa 7.3.2017, že je v omeškaní s úhradou splátok č. 3 až 9 a v dôsledku toho sa stávajú všetky splátky a záväzky zo zmluvy splatné dňom 19.3.2017.

16. V priebehu konania pred súdom prvej inštancie žalovaná namietala premlčanie nároku podľa Občianskeho zákonníka a požadované úroky považovala za úžernícke. K výzve súdu, aby uviedla, či

úver bol použitý na výkon jej podnikateľskej činnosti, žalovaná odpovedala, že peniaze použila na opravu auta, ktoré už nemá, pretože syn mal haváriu a zhorelo od tla. Tiež žalovaná dodala, že v tom čase pracovala na živnosť v Rakúsku ako opatrovatelka, nie je podnikateľka a robí sama na seba. Hoci súd prvej inštancie viackrát odročoval pojednávanie z dôvodu neprítomnosti žalovanej pre jej výkon práce v zahraničí, žalovaná súhlasila s vykonaním pojednávania v neprítomnosti a iné návrhy na doplnenie dokazovania nemala.

17. Podľa ust. § 261 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len ako „Obchodný zákonník“) táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejme s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

Podľa ust. § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy zmluvy o úvere (§ 497).

Podľa ust. § 261 ods. 8 Obchodného zákonníka pri použití tejto časti zákona podľa odsekov 1 a 2 je rozhodujúca povaha účastníkov pri vzniku záväzkového vzťahu.

18. Podľa ust. § 52 ods. 1 až 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len ako „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom (1). Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. (2) Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. (3) Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. (4)

19. Súd prvej inštancie posúdil záväzkový vzťah medzi stranami sporu ako vzťah obchodnoprávny, keďže bol toho názoru, že žalovaná nerozporovala, že zmluvu o úvere uzatvárala ako podnikateľský subjekt. Podľa názoru odvolacieho súdu je tento záver predčasný, keďže žalovaná sa počas konania pred súdom prvej inštancie domáhala aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka a sama uviedla, že nie je podnikateľkou, ale len opatrovatelkou.

20. V zmluve o úvere, ale aj v žiadosti o úver v časti identifikujúcej dlžníka žalobca síce uviedol údaj o jej oprávnení vykonávať činnosť opatrovatelky v Rakúsku uvedením odboru podnikania a jeho číslo, avšak z ďalších častí zmluvy vôbec nevyplýva, že by zmluva bola so žalovanou podpísaná ako s osobou právnickou za účelom výkonu jej podnikateľskej činnosti. Okrem toho je tiež žalovaná ako žiadateľ a dlžník identifikovaná aj svojom rodným číslom a adresou trvalého pobytu nachádzajúcej sa na Slovensku, čo je typické označenie pre fyzickú osobu, preto je možné vyvodiť, že len z takéhoto označenia dlžníka nie je bezpečne zrejme, či žalovaná vystupovala ako podnikateľ alebo ako spotrebiteľ. Ďalej žalobca predložil splátkový kalendár, ktorý tvoril prílohu zmluvy, kde žalovaná je jednoznačne identifikovaná ako fyzická osoba.

21. V žiadosti o úver, ale aj v zmluve o úvere je uvedený účel čerpania úveru – „prevádzkový – na opravu auta“, avšak z doteraz zisteného skutkového stavu nevyplýva, či tento účel čerpania úveru má súvis s výkonom podnikateľskej činnosti žalovanej ako opatrovatelky. Preto poskytnutie peňažných prostriedkov za účelom podnikania, výkonu povolania či zamestnania nebolo v konaní doposiaľ spoľahlivo preukázané. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť len označenie dlžníka menom a identifikačným číslom, ktorý údaj neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis s podnikateľskou činnosťou dlžníka vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. S poukazom na interpretačné ustanovenie § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka je namieste pri pochybnostiach o obsahu zmluvy výklad priaznivejší pre spotrebiteľa, t. j., že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, je na žalovanom ako veriteľovi

(pozri rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/53/2018 zo dňa 29.01.2019 a sp. zn. 2Co/59/2018 zo dňa 14.11.2018).

22. Odvolací súd tiež poukazuje, že rodné číslo je údajom jednoznačne definujúcim fyzickú osobu v súkromnej sfére, t.j. aj vo sfére spotrebiteľských vzťahov; zatiaľ čo jedinečným údajom týkajúcim sa jej podnikania je IČO, resp. ďalšie údaje spojené s registráciou v príslušnom registri. V podnikateľských/obchodnoprávných vzťahoch, ktorého charakteru vzťahu medzi stranami sa žalobca domáha, je pritom štandardným definovanie konajúceho subjektu výlučne údajmi vymedzujúcimi ho ako osobu podnikateľa. Niet žiadneho racionálneho dôvodu, aby v podnikateľskom/obchodnoprávnom vzťahu boli uvádzané aj údaje výsostne sa týkajúce bezprostredne konajúceho subjektu ako fyzickej osoby.

23. Je potrebné poukázať na ust. § 295 CSP, podľa ktorého súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tiež súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

24. Uvedené ustanovenie prelamuje dispozičný princíp v civilnom procese s cieľom poskytnúť spotrebiteľovi čo najväčšiu mieru ochrany jeho práv garantovaných hmotným právom. Zaoštarávanie a vykonávanie dôkazov v prospech spotrebiteľa ex officio nie je novou myšlienkou, keďže táto idea bola podrobne rozpracovaná už v judikatúre Súdneho dvora Európskej únie. Systém ochrany zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, ak ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol mať vplyv na ich obsah. S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce smernica 93/13/EHS dosiahnuť, SDEÚ viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy. Možnosť vykonať aj nenavrnuté dôkazy úzko súvisí s povinnosťou „ex off“ kontroly neprijateľných zmluvných podmienok. Judikatúra SDEÚ rovnako zaväzuje súd aby v prípade potreby ex offo prijal potrebné opatrenia na vykonanie dokazovania s cieľom doplniť súdny spis tým, že účastníkov konania pri dodržaní kontradiktórnosti vyzve, aby mu predložili vysvetlenia a doklady potrebné na tento účel (SDEÚ vo veci C-511/17, Lintner).

25. Z postupu súdu prvej inštancie je zrejmé, že vyzýval žalovanú, aby sa písomne vyjadrila, potvrdila / vyvrátila, či úver, ktorý čerpala od žalobcu bol použitý na výkon jej podnikateľskej činnosti a to na opravu auta a takisto súd prvej inštancie žiadal uviesť, či v máji 2016 bola podnikateľkou a či išlo o podnikateľskú činnosť na území SR alebo v zahraničí. Na uvedené žalovaná v e-mailovom podaní uviedla len toľko, že peniaze použila na opravu auta, pracovala ako opatrovateľ a že nie je podnikateľka. Podľa názoru odvolacieho súdu uvedené nie je možné bez pochybností vyhodnotiť tak, že žalovaná uzatvorila zmluvu v postavení podnikateľa, keď sama podprela, že je podnikateľkou.

26. Súd prvej inštancie na správne právne posúdenie záväzkového vzťahu strán sporu, teda či ide o obchodný záväzkový vzťah alebo spotrebiteľský vzťah, podľa názoru odvolacieho súdu mal postupovať požiadaním žalobcu o doplnenie ďalších skutkových tvrdení (§ 150 ods. 2 CSP) a taktiež vypočutím žalovanej – nariadením jej výsluchu (§ 295 CSP v spojení s ust. § 195 ods. 1 CSP) alebo z dôvodu hospodárnosti uložením zodpovedať na konkrétne otázky písomne (§ 295 CSP v spojení s ust. § 195 ods. 3 CSP). Až dôkladnom zistení, či ide o spotrebiteľský alebo nespotebiteľský zmluvný vzťah, je možné použitím správnej právnej úpravy sa venovať aj ďalším námietkam žalovanej čo do námietky premlčania, ale aj námietky čo do výšky úrokov. Čo sa týka námietky žalovanej, že zmluva o úvere uzavretá medzi ňou a žalobcom je neplatná, aj podľa odvolacieho súdu ide o námietku nedôvodnú.

27. Avšak, ak súd prvej inštancie opätovne po doplnení skutkového stavu zistí, že záväzkový vzťah medzi stranami sporu je potrebné posúdiť ako vzťah obchodnoprávny, súd prvej inštancie opätovne posúdi primeranosť výšky dohodnutých úrokov.

28. Podľa ust. § 502 ods.1 Obchodného zákonníka, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany

dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

29. Podľa § 265 Obchodného zákonníka, výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

30. V Obchodnom zákonníku je pre oblasť obchodných záväzkových vzťahov ustanovené pravidlo, v dôsledku ktorého sa neposkytne právna ochrana takému výkonu práva, ktoré je v rozpore s poctivým obchodným stykom. Z tohto dôvodu je integrálnou obsahovou súčasťou práv prameniacych z obchodných záväzkov (§ 261) podmienka poctivého obchodného styku. Pre obchodné záväzkové vzťahy, s ohľadom na uvedený generálny a explicitný výraz zákazu zneužitia práva, môžeme s určitou odvodou odvodiť, že zákaz zneužitia práva je silnejší ako dovolenie dané právom. Poctivý obchodný styk je v porovnaní s pojmom dobrej mravy pojmom užším, pričom aj pre obchodné záväzky je v dôsledku § 10dsek 2 aplikovateľné pravidlo o rozpore s dobrými mravmi a následná sankcia neplatného právneho úkonu. Osobitosť úpravy obchodných záväzkových vzťahov sa prejavuje aj v tom, že táto sankcia nebýva tak dôrazne uplatňovaná ako v práve občianskom, naopak, aj pri rozpore so zákonom sa hľadajú riešenia, ktoré akcentujú princíp právnej istoty. Zákaz zneužitia práva ako princíp súkromného práva má napomôcť optimalizácii súladu záujmov rôznych subjektov a tým dosahovaniu cieľa súkromného práva, ktorým je dosiahnutie, udržanie a zabezpečenie rovnováhy zúčastnených spoločenských záujmov príplnej seberealizácii a spoločenskej emancipácii jednotlivca. Zákaz zneužitia práva by sme mali súčasne vnímať aj ako zásadu výkladu objektívneho práva a zásadu výkladu právnych úkonov.

31. Ústavný súd Slovenskej republiky judikoval, že dobrými mravmi je potrebné rozumieť pravidlá správania sa, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané a tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku (uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 55/2011 zo dňa 24.2.2011). Z ustálenej judikatúry tiež vyplýva, že zmluvné ustanovenie o výške úrokov pri peňažnej pôžičke (úvere) je potrebné podrobiť testu jeho súladu s dobrými mravmi. Najvyšší súd Slovenskej republiky z rozsudku sp. zn. 5Cdo/26/20011 ustálil, že pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre jeho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek.

32. V danej právnej veci žalobca ako veriteľ poskytol žalovanej úvere s dobou splatnosti 48 mesiacov s tým, že mesačná splátka bola vo výške 202,02 eur, čo znamenalo, že zmluvná odmena bola vo výške 135,35 eur mesačne a na istinu sa splácalo vo výške 66,67 eur, po prepočte úrok v celkovej výške 6.496,80 eur (= 48 krát 135,35 eur), ročne potom úrok vo výške 1.624,20 eur (= 6.496,80 eur delené 4 roky), čo predstavuje ročnú úrokovú mieru 50,76 % (= 1.624,20 eur z 3.200,- eur).

33. Podľa Národnej banky Slovenska v čase uzavretia zmluvy (mesiac máj 2016) bola priemerná výška úrokov pri nových úveroch pre nefinančné spoločnosti vo výške 3,98 % s dobou splatnosti 1 až 5 rokov. Z uvedeného vyplýva, že zmluvou o úvere bola stanovená úroková sadzba zahrnutá síce do zmluvnej odmeny, ktorá prevyšovala takto priemernú úrokovú sadzbu viac než 12-násobne. Okrem toho priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov bánk a pobočiek zahraničných bánk pri spotrebiteľských úveroch k 31.3.2016 so splatnosťou 1 až 5 rokov bola stanovená priemernou hodnotou 12,46 %. Úroková miera podľa dohody zmluvných strán tak nemôže byť hodnotená ako súladná s poctivým obchodným stykom.

34. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP napadnutý rozsudok zrušil a postupom podľa § 391 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

35. Úlohou súdu prvej inštancie bude preto znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom, a to vyzvaním žalobcu na doplnenie skutkových tvrdení a predloženie dôkazov o nespotrebitel'skom charaktere zmluvy o úvere a vypočítím žalovanej (alternatívne nariadením zodpovedania písomných otázok) ohľadom spôsobu uzavretia zmluvy o úvere, jej postavenia a účelu uzavretia tejto zmluvy o úvere. V dôsledku uvedených zistení súd prvej inštancie opätovne posúdi žalobcom uplatnený nárok s ohľadom na skutočnosti, na ktoré odvolací súd poukázal vyššie a následne vo veci znova rozhodne, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 a 3 CSP aj náležite odôvodní.

36. Odvolací súd záverom zdôrazňuje, že ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uvedeným v inštruktívnej časti rozhodnutia (§ 391 ods. 2 CSP).

37. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie taktiež o trovách celého konania vrátane trov odvolacieho konania v zmysle ust. § 396 ods. 3 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 a 2 CSP.

38. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody - § 421 a § 422 CSP) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 160 ods. 2 CSP dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.